

ЗАТВЕРДЖУЮ

ДЕКАН ФАКУЛЬТЕТУ МОРСЬКОГО
ПРАВА ТА МЕНЕДЖМЕНТУ НУ «ОМА»

САВІНОВА Н.А.

« 26 вересня » 2020 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

В ГАЛУЗІ МОРСЬКОГО ТА РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ»

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 073 Менеджмент

Факультет Морського права та менеджменту

Кафедра Економічної теорії та підприємництва на морському
транспорті

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління грошовими потоками в галузі морського та річкового транспорту» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки магістра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту»

Розробник: Примачов М.Т., д.е.н., професор кафедри ЕТ та ПМТ.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та підприємництва на морському транспорті.

Протокол від «26» серпня» 2020 р. № 1

Завідувач кафедри ЕТ та ПМТ Примачов М.Т.

Секретар кафедри ЕТ та ПМТ Голубкова І.А.

Two handwritten signatures in blue ink are positioned to the right of the names of the Dean and the Secretary. The first signature is larger and more stylized, corresponding to the Dean, and the second is smaller and more compact, corresponding to the Secretary.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Управління грошовими потоками в галузі морського та річкового транспорту» є формування у майбутніх фахівців з менеджменту системи спеціальних знань з проблем управління капіталом підприємств морського транспорту, його інвестиціями та грошовими потоками.

Вивчення дисципліни «Управління грошовими потоками в галузі морського та річкового транспорту» дозволяє засвоїти понятійний апарат, методичний інструментарій, що застосовується в практиці управління капіталом морських транспортних підприємств і їх грошовими потоками, особливості механізмів управління грошовими потоками в процесі операційної, інвестиційної і фінансової діяльності судноплавних компаній, форми зв'язків грошових потоків з різними видами і сегментами товарного і фінансового ринків.

Досягнення зазначеної мети вивчення курсу дозволить використовувати одержані знання при вирішенні завдань ефективного позиціонування підприємств галузі морського та річкового транспорту в умовах світового фрахтового ринку.

Робоча програма складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки другого рівня вищої освіти (магістерського) галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту».

Мова навчання - українська

Статус дисципліни - вибіркова

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності:

- ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ФК 4 Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- ФК 9 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію
- ФК 10. Здатність до управління організацією та її розвитком;
- ФК 12. Ініціювання інноваційних проєктів та оцінювання результатів нововведень в портовій інфраструктурі, судноплавстві та фрахтуванні;

Програмні результати навчання:

- ПРН 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне,

- матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);
- ПРН 14. Уміння проводити факторний, ситуаційний, кореляційно-регресійний аналіз для пошуку резервів підвищення ефективності діяльності підприємств морської галузі;
- ПРН 16 Уміння застосовувати статистичні та динамічні методи оцінки інвестицій, прогнозувати і планувати діяльність підприємств морського транспорту

Кількість кредитів ЄКТС – *3 кредита*

Форма підсумкового контролю – *екзамен*

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Управління грошовими потоками в галузі морського та річкового транспорту» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання:

- розуміти роль грошових потоків в діяльності підприємства;
- розуміти сутність, мету і функції управління грошовими потоками у суднопластві;
- розуміти цілі та завдання управління грошовими потоками;
- вміти аналізувати структуру капітала підприємств галузі морського та річкового транспорту, рух грошових потоків судноплавних компаній;
- знати принципи та послідовність розробки політики управління грошовими потоками;
- знати засади управління грошовими потоками в процесі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств галузі морського та річкового транспорту;
- знати напрямки і методи оптимізації грошових потоків підприємства;
- вміти дати оцінку ефективності управління грошовими потоками судноплавної компанії;
- вміти розробити політику залучення позикового капіталу;
- вміти обґрунтувати розмір додаткової емісії цінних паперів;
- вміти застосовувати методи оцінки вартості грошей з врахуванням фактору часу, інфляції та ризику;
- вміти розробити графік одержання та погашення кредитів;
- вміти виконати поточний аналіз прибутковості (ефективності) операцій компанії в цілому та по окремим центрам фінансової відповідальності;
- вміти сформувати оптимальні схеми фінансових потоків підприємства.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи
Розділ 1. Управління капіталом підприємств морського транспорту								
Тема 1. Суть і завдання управління капіталом судноплавних компаній. Оптимізація структури капіталу.	2	2			2	2		
Тема 2. Склад власного капіталу і особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств морського транспорту.	4	2	2		4	2	2	
Тема 3. Склад позикового капіталу судноплавних компаній і механізм його залучення.	3	1	2		2		2	
Тема 4. Управління залученням банківського кредиту.	3	1	2					
Тема 5. Управління фінансовим лізингом.	1	1						
Тема 6. Механізм функціонування облігаційного кредиту.	1	1						
Разом за розділом 1	14	8	6		8	4	4	
Розділ 2. Принципи, механізми та методи управління грошовими потоками у судноплаванні								
Тема 1. Види грошових потоків і завдання стратегічного управління ними.	4	2	2		1	1		
Тема 2. Ідентифікація	4	2			1	1		

об'єму і структури грошових потоків.								
Тема 3. Політика управління грошовими потоками морських транспортних підприємств.	4	2	2		2		2	
Тема 4. Напрями і методи оптимізації грошових потоків судноплавних компаній.	4	2	2		1	1		
Тема 5. Планування грошових потоків у судноплаванні.	4	2	2		1	1		
Разом за розділом 2	20	10	10		6	4	2	
Всього аудиторних годин	34	18	16		14	8	6	
Самостійна робота (години)	56				76			
з них на виконання індивідуального завдання	10 АО				10 АО			
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90				90			

4. Теми практичних занять

4.1. Теми практичних занять (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми
1.	Суть і завдання управління капіталом судноплавних компаній. Оптимізація структури капіталу.
2.	Склад власного капіталу і особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств морського транспорту.
3.	Склад позикового капіталу судноплавних компаній і механізм його залучення.
4.	Управління залученням банківського кредиту.
5.	Теоретичні основи управління грошовими потоками.
6.	Політика управління грошовими потоками в судноплаванні.
7.	Оптимізація грошових потоків підприємств судноплавного комплексу.

8.	Планування грошових потоків підприємств судноплавного комплексу.
----	--

4.2. Теми практичних занять (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми
1.	Управління власними грошовими ресурсами, що залучаються із зовнішніх джерел.
2.	Управління залученням позикових грошових ресурсів із зовнішніх джерел.
3.	Політика управління грошовими потоками в судноплаванні.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни:

№ з/п	Назва теми
1.	Формування системи цільових параметрів організації грошових потоків підприємств.
2.	Методи реалізації політики управління грошовими потоками в умовах змін зовнішньої фінансової середовища.
3.	Загальні основи управління грошовими потоками в процесі операційної діяльності.
4.	Загальні основи управління грошовими потоками в процесі інвестиційної діяльності
5.	Загальні основи управління грошовими потоками в процесі фінансової діяльності
6.	Системні тенденції розвитку морської транспортної індустрії.
7.	Альтернативи інвестиційного забезпечення проектних рішень в торговельному судноплаванні.
8.	Обґрунтування параметрів та напрямків розвитку торговельного судноплавства України.
9.	Витрати та собівартість морських перевезень вантажів.
10.	Особливості ціноутворення в трамповому судноплаванні.
11.	Особливості ціноутворення у лінійному судноплаванні.
12.	Фрахтові ставки на перевезення контейнерних вантажів.

13.	Вплив циклічності кон'юнктури фрахтового ринку на механізм ціноутворення в судноплавстві.
14.	Собівартість будівництва та ринкова ціна судна.
15.	Механізм визначення контрактної ціни на будівництво судна.
16.	Особливості управління стійкості позиціонування судноплавних компаній в умовах циклічності фрахтового ринку.
17.	Система інвестиційних ризиків розвитку торговельного судноплавства.
18.	Аналіз фінансової стійкості підприємств морського транспорту.
19.	Міжнародна реєстрація суден: перспективи для України.
20.	Інститут зручного прапора в фінансовій оптимізації діяльності судноплавних компаній.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
АО	+	+

Тематика аналітичних оглядів

№ з/п	Назва теми
1.	Види грошових потоків підприємств судноплавного комплексу і завдання стратегічного управління ними.
2.	Чинники, що впливають на формування грошових потоків підприємств морського транспорту.
3.	Планування об'ємів і структури грошових потоків підприємств морського транспорту.
4.	Політика управління грошовими потоками підприємства і особливості її формування в судноплавстві.
5.	Склад власного капіталу і особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств морського транспорту.
6.	Акціонування в судноплавстві. Управління залученням акціонерного капіталу.
7.	Управління позиковим капіталом в торговому судноплавстві.
8.	Банківське кредитування в судноплавстві. Управління залученням банківського кредиту.
9.	Фінансовий лізинг в морській індустрії. Управління фінансовим лізингом.

10.	Управління грошовими потоками в процесі інвестиційної діяльності в судноплавстві.
11.	Характеристика форм реального інвестування і інвестиційних проектів в судноплавстві.
12.	Особливості і форми здійснення фінансових інвестицій на морському транспорті.
13.	Вибір схеми фінансування і джерел формування інвестиційного капіталу судноплавних компаній.
14.	Управління ризиками інвестиційної діяльності судноплавних компаній.
15.	Формування стратегії управління грошовими потоками підприємств морського транспорту.
16.	Особливості операційної діяльності судноплавних компаній, що визначають характер її грошових потоків.
17.	Формування цінової політики підприємств морського транспорту.
18.	Етапи планування операційних витрат на підприємствах морського транспорту.
19.	Формування податкової політики підприємств морського транспорту.
20.	Оптимізація грошових потоків в судноплавстві.

7. Методи контролю

Поточне оцінювання курсантів (студентів) здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу; розв'язання задач, вправ, виконання певних розрахунків; виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *екзамен*

Методи демонстрації здобутих результатів навчання

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації (навчання, оцінювання)	Інструменти, обладнання та ПЗ, які використовуються для демонстрації здобутих РН за НД (за потребою)
1	Знати фактори, що впливають на структуру капіталу та загальну потребу в капіталі підприємств галузі морського та річкового	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, виконання певних розрахунків, стандартизовані тести.	Суть і завдання управління капіталом судноплавних компаній. Оптимізація

	транспорту, сутність та задачі управління капіталом підприємств, розуміти процес оптимізації структури капіталу підприємства.		структури капіталу.
2	Знати сутність власного капіталу підприємства, джерела та етапи управління його формуванням з урахуванням специфіки функціонування підприємств морського транспорту, вміти проаналізувати процес управління формуванням прибутку на основі операційного лівереджу.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, презентації та виступи.	.
3	Знати склад позикового капіталу підприємства та механізм його залучення з урахуванням специфіки морського бізнесу, показники та методи аналізу залучення і використання позикових коштів.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, презентації та виступи.	
4	Розуміти процес управління залученням банківського кредиту, його зміст та порядок здійснення, знати цілі використання та види банківського кредиту, особливості та механізм залучення в галузі морського та річкового транспорту.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з аналітичним оглядом, стандартизовані тести.	.
5	Знати поняття грошового потоку, розуміти його значення у діяльності підприємства, знати види грошових потоків, розуміти процес	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, виконання певних розрахунків, стандартизовані тести.	.

	управління операційними, інвестиційними та фінансовими грошовими потоками, знати фактори, що впливають на зміну вартості грошей, вміти розрахувати вартість грошей, розуміти процес нарощування і дисконтування грошових потоків.		
6	Знати сутність політики управління грошовими потоками та передумови її формування, принципи та послідовність її розробки, розуміти систему цільових параметрів організації грошових потоків підприємств морської та річкової галузі.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях з рефератом.	
7	Знати сутність оптимізації грошових потоків та вміти охарактеризувати їх основні напрямки та методи реалізації в судноплаванні. Розуміти систему опадаткування операційної діяльності підприємства, знати основні принципи та етапи формування ефективної податкової політики підприємства.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, виступ на практичних заняттях з рефератом, в дискусії.	.
8	Вміти планувати надходження і використання грошових коштів, розробляти і застосувати платіжні календарі.	Усна відповідь на питання лекційного курсу, виступ на практичних заняттях, в дискусії.	

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
A	відмінно	Студент проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості
B	добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує вправи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно
C		Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок
D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних
E		Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
FX	не задовільно	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. – 2-е изд., перераб. и доп. / И.А.Бланк. – К.: Ника-Центр: Эльга, 2009. – 656 с.
2. Бланк И.А. Управление денежными потоками. – 2-е изд., перераб. и доп. / И.А.Бланк. – К.: Ника-Центр: Эльга, 2007. - 752 с.
3. Ковалев В.В. Управление денежными потоками, прибылью и рентабельностью: учебно-практ. пособие. – ТК Велби, Изд-во Проспект, 2007. – 436 с.
4. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками підприємства: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 278 с.
5. Макушев П.А. Транспортный менеджмент: учебное пособие / П.А. Макушев, И.М. Москвиченко, Э.В. Тростянецкая. – Одесса: Астропринт, 2014. – 188 с.
6. Семенова С.М. Управління грошовими потоками на підприємствах водного транспорту: обліково-аналітичний аспект: монографія / С.М. Семенова, О.М. Шпирко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 252 с.

Допоміжна:

1. Богатин Ю.В., Швандр В.А. Инвестиционный анализ: Учебное пособие для вузов. Юнити-Дана, 2006.
2. Бочаров В.В. Коммерческое бюджетирование. Финансовые ресурсы. Системы управления финансами. Виды бюджетов. –2008.
3. Бочаров В.В. Методы финансирования инвестиционной деятельности предприятий. - М.: Финансы и статистика, 2006.

4. Брикхэм Ю., Эрхардт М. Финансовый менеджмент. – 2007.
5. Ван Хорн Д. Основы финансового менеджмента: пер. с англ. / Хорн Д. Ван, Дж. Вахович. – Изд. Дом «Вильямс», 2004.
6. Винников В. В. Экономика морского транспорта. – Одесса: Феникс, 2011.
7. Вяткин В., Хэмптон Дж., Казак А. Принятие финансовых решений в управлении бизнесом. – ЯВА, 2012.
8. Грачев А.В. Анализ и управление финансовой устойчивостью предприятия. – Финпресс, 2002.
9. Жихарева В.В. Теория и практика инвестиционной деятельности судоходных компаний/ В. В. Жихарева. – Одесса: ИПРиЭЭИ, 2010.
10. Жихарева В.В. Ціноутворення на морському транспорті: навчальний посібник / В.В. Жихарева, С.В. Онешко. – Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2018. – 230 с.
11. Жихарева В.В. Удосконалення формування тарифів і зборів на підприємствах портової діяльності: монографія / В.В. Жихарева, С.В. Онешко. – Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2018. – 141 с.
12. Примачев Н.Т. и др. Предпринимательство в торговом судоходстве. – О.: ОНМА, 2008.
13. Примачев Н.Т. Стратегические аспекты формирования экономического потенциала морской транспортной индустрии / Н.Т. Примачев, Н.Н. Примачева. – Одесса: НУ «ОМА», 2019. – 304 с.
14. Примачева Н.Н. Антикризисное управление на морском транспорте: учебное пособие / Н.Н. Примачева, Н.С. Лысенко, С.А. Машканцева, Т.И. Фрасинюк. – Одесса: ОНМА, 2013. – 240 с.
15. Салтыкова Г.А. Финансовое планирование и анализ движения денежных потоков. – 2009.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

www.me.kmu.gov.ua – Міністерство інфраструктури України.

www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики

www.ssmc.gov.ua – Державна Комісія з цінних паперів та фондового ринку.

www.kmu.gov.ua/ukraine_tran_forum - Міністерство інфраструктури України

<http://ports.com.ua> – журнал «Порти України»

www.sudohodstvo.org – журнал «Судноплавство»

<http://stats.unctad.org> – ЮНКТАД

<http://stats.unctad.org/rmt> – Review of Maritime Transport

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни